

Spørsmål om dobbeltstraff avgjort i Høyesterett

Tilbakekall av autorisasjon etter idømt straff er ikke dobbeltstraff.

Det har Høyesterett slått fast i en fersk dom.

Helsepersonell som har fått tilbakekalt autorisasjonen på grunnlag av forhold de er straffet for, har hevdet at tilbakekallingen strider mot forbudet mot å utsette noen for straffefølgning to ganger for samme forhold. Dette kan forekomme i overgrepssaker mot pasienter og i saker hvor det foreligger "atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen", jf. helsepersonelloven § 57.

Den aktuelle saken gjaldt en lege som

hadde krevd erstatning etter at helsemyndighetene hadde suspendert legelisen hans. Høyesterett slo enstemmig fast at "det (er) klart at tilbakekall og suspensjon av en gitt tillatelse til å praktisere som lege, fordi de lovbestemte og nødvendige vilkår for å fortsette virksomheten ikke lenger foreligger, ikke er straff i Den Europeiske menneskerettighetsdomstols forstand" (8. september 2004). Høyesterett begrunnet sin avgjørelse med at verken tilbakekall eller suspensjon av tillatelse til å praktisere som lege er straff etter norsk rett. Videre uttaler Høyesterett at formålet med tilbakekall er å beskytte fremtidige pasienter og tillitsforholdet mellom pasient og helsepersonell. Høyesterett la til grunn for sanksjonens innhold og alvor at det må dreie seg

om svært tyngende reaksjoner, i praksis fengselsstraff.

Forbudet mot dobbeltfølgning følger av artikkel 4 nr. 1 i Protokoll nr. 7 til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Straff etter Menneskerettskonvensjonen er ikke bare straff etter straffebud, men kan også omfatte sanksjoner. I dom av 8. juni 1976 i saken Engel m.fl. mot Nederland la Den Europeiske menneskerettighetsdomstol til grunn at spørsmålet avgjøres på grunnlag av hvordan forholdet klassifiseres etter nasjonal rett. Det skal videre legges vekt på innholdet og alvoret i sanksjonen det er tale om. Det faktiske grunnlaget for sakene må være det samme.